

Република Северна Македонија

Министерство за правда

**Биро за застапување на Република Северна Македонија
пред Европскиот суд за човекови права**

**ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ
ЗА РАБОТАТА НА МЕЃУРЕСОРСКАТА КОМИСИЈА ЗА
ИЗВРШУВАЊЕ НА ОДЛУКИТЕ НА ЕСЧП
ЗА 2021 ГОДИНА**

2022, СКОПЈЕ

1. Надзор над извршувањето на пресудите и одлуките на ЕСЧП

Во согласност со членот 46 од Европската конвенција за човекови права (во понатамошниот текст: ЕКЧП, Конвенцијата) Комитетот на министри врши надзор над извршувањето на пресудите на Европскиот суд за човекови права (во понатамошниот текст: ЕСЧП, Судот). Ваквата надлежност Комитетот ја реализира во принцип во текот на 4 редовни состаноци (DH meetings) годишно. Суштината на оваа надлежност на Комитетот на министри е обезбедување на извршување на пресудите и определени одлуки на ЕСЧП од страна на државите-членки на Советот на Европа. Комитетот, надзорот над извршувањето на секој поединечен случај го завршува со донесување на финална резолуција. Финалните, како и времените резолуции и останати одлуки кои Комитетот на министри може да ги донесе во врска со надзорот над извршувањето на конкретен предмет јавно се објавуваат од страна на Комитетот на министри.

2. Опсег на надзорот кој го врши Комитетот на министри

Од државите се очекува да преземат два вида мерки во процесот на извршување на одлуките на ЕСЧП, односно индивидуални и генерални мерки.

Индивидуалните мерки – се однесуваат и се насочени кон апликантот. Тие се насочени кон отстранување на последиците кои апликантот ги трпел како последица на повредите на Конвенцијата констатирани во пресудата на ЕСЧП и имаат за цел постигнување на „*restitutio in integrum*” (враќање во поранешна состојба) во најголема можна мера.

Обврската за преземање на индивидуални мерки има два аспекти. Имено, државата има обврска на апликантот да му исплати определен *паричен износ на име правично обештетување*, односно надомест на штета за констатираната повреда на Конвенцијата, а досуден од страна на ЕСЧП во согласност со членот 41 од Конвенцијата.

Вториот аспект се однесува на фактот дека последиците од повредата не секогаш се соодветно ремедирани исклучиво со исплатата на правичното обештетување во износ досуден од страна на ЕСЧП или пак со самото констатирање на повреда на ЕКЧП. Во зависност од околностите, обврската за *restitutio in integrum*, може да бара преземање понатамошни мерки како на пример, повторување на постапката за која ЕСЧП констатирал дека била спроведена спротивно на членот 6 од Конвенцијата (право на правично судење), итн.

Општите мерки – се однесуваат на обврската на државата да превенира идни слични повреди на Конвенцијата или ставање крај на континуираните повреди на Конвенцијата (како на пример, законски или дури и уставни измени или пак зголемување на бројот на персоналот, измена на постојните практики и сл.). При оценката на општите мерки, Комитетот на министри особено внимание посветува на ефикасноста на мерките од аспект на превенирање на идни слични повреди на ЕКЧП и на тој начин превенирање на ткн.

„клонирани/повторувачки случаи“ пред ЕСЧП, со наводи за исти, односно слични повреди на Конвенцијата како оние веќе утврдени од страна на ЕСЧП во претходни пресуди. Ова е особено важно од аспект на извонредно големиот број на апликации со кој се соочува ЕСЧП во последните години и потребата од обезбедување на долгорочна ефикасност на системот на извршување.

Опсегот на мерките за извршување кои Комитетот на министри ќе ги бара или очекува во процесот на извршување на една пресуда зависи од заклучоците во пресудата на ЕСЧП, гледани од аспект на праксата на Комитетот на министри и релевантните информации за состојбите на национално ниво. Така, понекогаш во процесот на следење и надзор над извршувањето на пресудите, Комитетот на министри може да оцени за потребно да почека ЕСЧП да донесе други дополнителни одлуки кои ќе понудат одговор на прашањето дали нови апликации од слична природа се недопуштени што докажува дека преземените општи мерки вродиле со плод и се ефективни во превенирањето на идни слични повреди или пак доведуваат до заклучок дека апликантот продолжува да ги трпи последиците од повредите на ЕКЧП или пак, сè уште претставува жртва на веќе констатираните повреди.

Во однос на исплатата на правичното обештетување, условите за извршување најчесто се составен дел на самата пресуда на ЕСЧП (рокот за исплата, валутата, затезната камата итн.). Исплатата сепак, како и во останатите држави-членки на Советот на Европа, покренува понекогаш комплексни прашања, на пример во случај кога согласно пресудата износот треба да се плати на апликантот, а адвокатите бараат исплатата да се изврши на нивните сметки или кога апликантите од определени причини одбиваат соработка и не ги доставуваат потребните податоци за непречена исплата на досудениот износ (на пр. не доставуваат сметка на која исплатата треба да се изврши) и сл. Ваквите случаи се решаваат согласно праксата на Комитетот на министри (за повеќе види документ CM/Inf/DH(2008)7final).

Во однос на природата и опсегот на мерките потребни за извршување на пресудата, независно дали се работи за индивидуалните или општите мерки, пресудите во принцип, не се многуподатливи. Ваквите мерки, како што впрочем ЕСЧП и самиот констатира во многу прилики, треба да ги идентификуваат самите држави, под надзор на Комитетот на министри. За овие потреби, националните власти може да најдат насоки во богатата пракса на другите држави која се развивала низ годините и препораките на Комитетот на министри. Ваквата ситуација се објаснува со принципот на супсидијарност, согласно кој одговорната држава има во принцип, слобода на избор во однос на мерките кои ќе ги презема со цел да ги исполни обврските од ЕКЧП, во однос на извршувањето на пресудите. Сепак, ваквата слобода оди рака под рака со контролата од страна на Комитетот на министри, кој во текот на надзорот над извршувањето на конкретна пресуда, може да усвои одлуки или времени резолуции со цел да го изрази своето задоволство, загриженост, охрабрување и/или предлози во однос на мерките за извршување кои се очекуваат.

Генералниот директорат за човекови права и владеење на правото преку Одделот за

извршување на пресудите и одлуките на ЕСЧП, односно Секретаријатот, му помага на Комитетот на министри во надзорот на мерките кои се преземаат од страна на државата во процесот на извршување на пресудите на ЕСЧП. Одделот во процесот на извршување на конкретна пресуда на државата може да ѝ понуди или на нејзино барање да одговори со разни форми на помош (совет, правна експертиза, тркалезни маси и други форми на таргетирана соработка).

3. Систем на надзор врз извршувањето

Идентификување на приоритетните случаи – систем на „две траки“

Со цел да се одговори на потребите за поголема ефикасност на системот на надзор над извршувањето на пресудите на ЕСЧП, моделот од 2010 година предвиде систем на надзор кој се заснова на „две траки“ што му овозможува на Комитетот на министри да се фокусира на предметите под „зајакнат надзор“, за разлика од останатите предмети чие извршување е под „стандарден надзор“ на Комитетот на министри.

Правилата на Комитетот на министри предвидуваат под „зајакнат надзор“ да се следат:

- предметите кои бараат итни индивидуални мерки;
- пилот-пресудите;
- пресудите кои укажуваат на постоење на крупни структурни и/или комплексни проблеми идентификувани од страна на ЕСЧП и/или Комитетот на министри и
- меѓудржавните предмети.

Ваквата класификација на предметите ја прави Комитетот на министри кој може да одлучи било кој случај да се следи под „зајакнат надзор“ на иницијатива на државачленка на Советот на Европа или на иницијатива на Секретаријатот. Ваквата иницијатива може да биде дадена во било која фаза од постапката на надзор над извршувањето. На сличен начин предмет чие извршување е под „зајакнат надзор“ може последователно да премине во „стандарден надзор“ кога развојот на настаните во рамките на националниот процес на извршување не укажуваат на понатамошна потреба од „зајакнат надзор“. Така на пример, трансферот од „зајакнат“ во „стандарден“ надзор може да се случи кога Комитетот на министри е задоволен од презентираниот акционен план или неговата имплементација, кога државата ќе ги надмине пречките кои постоеле во процесот на извршување на конкретна пресуда или кога итните индивидуални мерки за кои постоела потреба согласно околностите на предметот, ќе бидат преземени.

Обратно, трансферот од „стандарден“ во „зајакнат надзор“ еможен поради:

- *недоставување на акционен план, односно извештај*

Имено, доколку државата не поднесе акционен план, односно извештај во периодот од 6 месеци по конечната на пресудата на ЕСЧП, Секретаријатот доставува потсетник, а доколку државата не поднесе акционен план, односно извештај во периодот од 3 месеци по приемот на потсетникот, во тој случај Секретаријатот ќе достави предлог, извршувањето на конкретниот предмет да се следи согласно правилата на „зајакнатиот надзор“;

- *несогласување помеѓу државата и Секретаријатот околу содржината на акциониот план, односно извештај*

Во определени случаи може да се појави несогласување помеѓу државата и Секретаријатот во однос на опсегот или видот на мерките кои треба да бидат преземени во процесот на извршување на конкретна пресуда, тогаш државата и/или Секретаријатот може да дадат иницијатива, извршувањето на предметот да се следи во „зајакната процедура“ за да може Комитетот на министри да даде насоки и на тој начин да придонесе и да го помогне процесот на извршување;

- *сериозно доцнење во имплементацијата на мерките предвидени со акциониот план, на иницијатива на Секретаријатот.*

Континуиран надзор над извршувањето

Модалитетите во системот направени во 2010 година остануваат базирани на правилото дека ситенови предмети ќе бидат ставени на агендата на Комитетот на министри и дека надзорот, во основа се одвива на специјалните состаноци за човекови права на Комитетот на министри (Human Rights (HR) meetings). Сепак, тие воведуваат поконтинуиран надзор на процесот на извршување, на тој начин што се смета дека сите предмети се на агендата на секој состанок на Комитетот на министри. Ова треба да му овозможи на Комитетот на министри полесна и побрза реакција во однос на различниот развој на настани на национално ниво и треба да ја охрабри размената на информации и консултации и поинтензивна соработка помеѓу државата и Одделот за извршување на пресудите и одлуките на ЕСЧП.

Иницијативата предметот да се најде на јавна дебата на состанок на Комитетот на министри може да дојде од држава-членка на Советот на Европа или Секретаријатот. Иако отсутнуваат јасни критериуми во однос на тоа кога може да се истапи со ваква иницијатива, јасно е дека ова е поврзано со прогресот или недостатокот од прогрес во извршувањето на конкретна пресуда и потребата да се бараат насоки или поддршка од Комитетот на министри за процесот на извршување. Иницијативата во секој случај мора да содржи јасни и образложени причини.

Систем на надзор врз основа на „акциони планови“ и „акциони извештаи“

Надзорот над извршувањето се спроведува врз основа на систем на *акциони планови* и

акциони извештаи подготвени од страна на надлежните државни органи во врска со секој конкретен предмет или група на предмети. Тие треба да ги објаснат мерките кои се веќе преземени или е планирано да се преземат (општи и/или индивидуални) за извршување на определена пресуда на ЕСЧП, а како одговор на повредите на ЕКЧП констатирани од страна на ЕСЧП. Акционите планови, меѓудругото ги содржат и роковите во кои планираните мерки треба да бидат преземени од страна на државата, односно од страна на националните надлежни органи, на истиот начин како што акционите извештаи содржат индикација за тоа кога биле преземени мерките за кои државата известува. Приложено кон извештаите може да се достават и соодветни материјали во прилог, како доказ за преземените мерки. Правилата на Комитетот на министри кои го регулираат надзорот над извршувањето на пресудите и одлуките предвидува дека акционите планови треба да бидат доставени во што е можно пократок рок, а најдоцна во период од 6 месеци по конечната пресуда, односно одлуката на чие извршување се однесуваат. Акционите извештаи се доставуваат во принцип последователно и со нив пред Комитетот на министри се реферира за реализацијата на активностите претходно предвидени во доставениот акционен план. По добивањето на акциониот план од страна на државата, Секретаријатот врши прелиминарна оценка на предвидените мерки за извршување и предложената динамика за нивно спроведување. Во оваа фаза Секретаријатот може од државата да побара дополнителни информации, објаснување или друго, со цел усогласување на текстот на предложениот акционен план.

Акционите планови и извештаи може да бидат комбинирани во еден документ или пак да претставуваат одвоени документи кои може, односно треба последователно да се ажурираат (на пример, во случај кога државата одлучила да се преземат дополнителни мерки за извршување кои не можеле да се идентификуваат во иницијалната фаза на извршувањето, односно кога државата известува за прогресот во спроведување на мерките предвидени во акциониот план).

Транспарентност

Акционите планови и извештаи изготвени од страна на државите-членки се достапни на интернет страницата на Комитетот на министри: <https://www.coe.int/en/web/execution/submissions>, како и во HUDOC-EXEC дата базата на интернет страницата на Советот на Европа: <https://hudoc.exec.coe.int>, освен во случаи кога поради доверливост на податоците истите не можат да бидат објавени.

Особености на практичното функционирање на системот на надзор над извршувањето на пресудите

Во рамките на процедурата на „стандарден надзор“, интервенциите на Комитетот на министри се ограничени. Ваквите интервенции се сведуваат на потврда кога предметот е ставен за прв пат на агендата дека истиот ќе биде под „стандарден надзор“ и последователно, формално се констатира поднесувањето на акциониот план/извештај.

Развојот на настаните на национално ниво, сепак одблиску го следи Одделот за извршување на пресудите. Информациите кои се примаат и евалуацијата на истите направена од страна на Одделот, се на располагање на Комитетот на министри со цел тој да може да интервенира во случај на потреба и трансфер на предметот под „зајакнат надзор“.

„Зајакнатиот надзор“ претставува олеснување на процесот на извршувањето на пресудата, кој одблиску се следи од страна на Комитетот на министри, преку усвојување на акти (одлуки и/или времени резолуции) со кои се изразува задоволство, охрабрување или загриженост и/или давање сугестии или препораки во однос на определени мерки за извршување. Интервенциите во зависност од околностите може да имаат друга форма, како на пример, декларација од страна на претседателот на Комитетот на министри или сл., кои се доставуваат до засегнатите држави.

На барање на Комитетот или државата, Одделот може да го помогне процесот на извршување со различни активности на соработка (законска експертиза, билатерални состаноци, тркалезни маси, работни сесии со надлежните државни органи и сл.). Ваквите активности се од особено значење во контекст на извршувањето на предметите чие извршување е под „зајакнат надзор“ на Комитетот на министри.

Процедура за надзор над исплатата на правичното обештетување

Надзорот над исплатата на правичното обештетување се поедностави согласно работните методи од 2011 година и во поголема мера ја нагласи одговорноста на апликантите да реагираат во случајна проблеми при исплатата. Улогата на Одделот за извршување на пресудите во принцип е ограничена на нотирање на исплатата на главниот долг (досудениот износ на правично обештетување) и затезната камата, во случај на задоцнета исплата на паричното обештетување и објава на овие информации на интернет страницата <https://www.coe.int/en/web/execution/payment-information>. По приемот и објавата на информациите во врска со исплатата апликантите имаат период од два месеца да се обратат до Одделот заради било какви проблеми во врска со исплатата. За ваквата можност за реакција апликантите се известуваат писмено од страна на ЕСЧП при доставувањето на пресудата. Во случај на било какви реакции од страна на апликантите, деталите околу исплатата ќе бидат потемелно испитани од страна на Одделот, а по потреба и од страна на Комитетот. Во случај на отсуство на било каква реакција од страна на апликантот во периодот од два месеци, прашањето за исплата на правичното обештетување се смета за затворено.

Завршување на надзорот над извршувањето на конкретен предмет - сите мерки преземени - финална резолуција

Кога Комитетот на министри ќе го добие конечниот акционен извештај со напомена дека државата смета дека сите мерки за извршување на пресудата се преземени и соодветно

образложение за причините поради кои смета дека не се потребни понатамошни мерки, започнува да тече периодот од 6 месеци во кој другите држави-членки или Секретаријатот може да поднесат определени коментари во однос на прашањето за затворање на предметот. Прашањето за затворање на предметот се разгледува низ призмата на акциониот извештај и евентуално поднесените коментари. Кога државите - членки и Секретаријатот ќе се согласат дека мерките кои биле предвидени и преземени од страна на државата се доволни, Секретаријатот ќе му предложи на Комитетот на министри, усвојување на финална резолуција. Процесот на надзор над извршувањето се смета за завршен, а пресудата за извршена со усвојување на финална резолуција од страна на Комитетот на министри.

Зголемена интеракција помеѓу ЕСЧП и Комитетот на министри

Интеракцијата на ЕСЧП и Комитетот на министри, преку примена на членот 46 од ЕКЧП од страна на ЕСЧП, постојано еволуира. Во последните години ЕСЧП сè почесто го помага процесот на извршување на пресудите на повеќе начини, на пр. преку давање на насоки во своите пресуди во однос на определени мерки на извршување кои државата треба да ги преземе (во т.кн. квази-пилот пресуди или „пресуди врз основа на член 46 од ЕКЧП“).

Такви препораки во денешната пракса на ЕСЧП може да се најдат во однос на индивидуалните мерки во сè поголем број на случаи, при што не е исклучено ЕСЧП да определи и рок за преземање на таквите мерки (на пример, во неколку случаи на незаконско лишување од слобода донесени во предмети против други држави-членки на Советот на Европа, ЕСЧП констатирал дека принципот на *restitutio in integrum* неопходно бара пуштање на слобода на апликантот и наредил негово итно пуштање).

Во контекст на општите мерки, во рамките на постапката за донесување на „пилот“ пресуда, ЕСЧП подетално ги анализира причините за структурните проблеми кои ги воочил, со цел да даде соодветни препораки или попрецизни индикации во однос на општите мерки или може и да побара преземање на конкретни општи мерки во прецизно утврдени рокови во самата пресуда. Во овој контекст, ЕСЧП ги користи „пилот“ пресудите во принцип во случаите на структурни проблеми кои генерираат или постои ризик да генерираат „клонирани“ случаи.

4. Систем на извршување на пресудите и одлуките на ЕСЧП на национално ниво

Надлежно тело за следење и извршување на одлуките на ЕСЧП во предметите против Република Северна Македонија е Меѓуресорската комисија за извршување на одлуките на ЕСЧП (во продолжениот текст: Меѓуресорска комисија), со која раководи Министерот за правда, а во чиј состав влегуваат и функционерите кои раководат со Министерството за внатрешни работи, Министерството за надворешни работи, Министерството за финансии, претседателот на Судскиот совет на Република Северна Македонија, претседателот на Врховниот суд на Република Северна Македонија, претседателот на Вишиот управен суд,

претседателите на четирите апелациони судови, претседателот на Уставниот суд, претседателот на Советот на јавните обвинители, Јавниот обвинител на Република Северна Македонија и Владињот агент.

Иако според актуелното законодавство, Бирото за застапување на Република Северна Македонија пред ЕСЧП претставува техничко - административна поддршка на Меѓуресорската комисија, во суштина Бирото истовремено пружа и стручна поддршка на Меѓуресорската комисија.

Комуникацијата со Комитетот на министри, кој на ниво на Совет на Европа е задолжен за надзор над извршувањето на пресудите и одлуките на ЕСЧП, остана резервирана за Бирото за застапување на Република Северна Македонија пред ЕСЧП, во чија надлежност меѓудругото, е не само организацијата, подготовката и поддршката на работата на Меѓуресорската комисија, туку и изготвувањето на акционите планови и извештаи и нивно доставување до Комитетот на министри. За разлика од ова, учеството во работата на состаноците за човекови права на Комитетот на министри (DH meetings (состаноци)), примарно поради финансиски причини сè уште, во принцип, останува резервирано за Постојаната комисија на Република Северна Македонија при Советот на Европа.

5. Меѓуресорска комисија во 2021 година

Во текот на 2021 година, Меѓуресорската комисија ги разгледуваше мерките за извршување на вкупно 37 пресуди и една одлука донесени од страна на ЕСЧП, а кои произлегуваат од апликации поднесени до Судот против Република Северна Македонија. За предметите кои беа на дневен ред на состаноците на Меѓуресорската комисија во текот на 2021 година види **Анекс бр. 1.**

Заклучоците на Меѓуресорската комисија претставуваат препораки за преземање на определени активности во насока на извршување на некоја конкретна пресуда на ЕСЧП донесена во предмет против Република Северна Македонија, идентификувајќи ги притоа надлежните органи и роковите во кои препораките треба да бидат спроведени или пак со нив се бараат определени податоци, информации и известувања кои се однесуваат на извршувањето на конкретна пресуда или пак се бараат друг вид на податоци кои на Комисијата би ѝ овозможиле да предвиди соодветни мерки за извршување.

Во текот на 2021 година, Бирото за застапување на РСМ пред ЕСЧП, како стручна и административно техничка поддршка на Меѓуресорската комисија за извршување на одлуките на ЕСЧП, а со цел поголема динамика во процесот на извршување на пресудите на ЕСЧП, а имајќи ги предвид и своите овластувања согласно членот 4 алинеја 12 од Законот за застапување на РСМ пред ЕСЧП („Сл.Весник“ бр. 67/09, 43/14 и 64/18) согласно кој Бирото за застапување на РСМ пред ЕСЧП изготвува препораки за можни постапувања на домашните судови и државните органи заради извршување на одлуките на ЕСЧП во случај на констатирана повреда на ЕКЧП од страна на државата, издаде повеќе препораки во функција на извршување на пресудите на ЕСЧП и оствари динамична комуникација со

бројни институции за целите на обезбедување на информации во функција на известување на Комитетот на министри за текот и динамиката на извршување на пресудите и тековна координација на процесот на извршување.

Бирото за застапување на Република Северна Македонија пред ЕСЧП, укажува и понатаму на потребата за подобро разбирање на процесот на извршување на пресудите од сите засегнати страни. Во таа функција и овој извештај, традиционално посветува особено внимание меѓу другото и на информациите кои се однесуваат на процесот на извршување и обврските на државата кои што произлегуваат во рамките на истиот, постапката за надзор над извршувањето од Комитетот на министри и неговите надлежности во рамките на истиот, како и на надлежностите и начинот на функционирање на Меѓуресорската комисија за извршување на одлуките на ЕСЧП.

6. Состојба на предметите против Република Северна Македонија под надзор на Комитетот на министри

Статистичките податоци презентирани во прилог на овој извештај се однесуваат на 2021 година, односно периодот од 1 јануари до 31 декември 2021 година и се презентирани преку класификацијата компатибилна со онаа која ја користи Комитетот на министри, според која предметите се делат на: *водечки*, *„клонирани“ (повторувачки)* и *изолирани*.

Водечки случаи, за потребите на надзор врз извршувањето, се оние кои од страна на самиот ЕСЧП во неговата пресуда или од страна на Комитетот на министри, се идентификувани како предмети кои разоткриваат структурни проблеми во одговорната држава и чие извршување бара преземање на општи мерки. Водечките случаи *a fortiori* ги опфаќаат „пилот“ пресудите донесени од страна на ЕСЧП. Треба да се има предвид дека водечките случаи може да бидат различни од аспект на нивната важност, имајќи предвид дека тие се однесуваат на проблемикои се со различен степен на сложеност, кои во зависност од околностите, бараат поедноставни или преземање на посложени или покомплексни мерки за потребите на нивното извршување.

„Клонирани“ (повторувачки) случаи во принцип се оние кои се однесуваат на структурни или генерални проблеми кои веќе се покренати пред Комитетот на министри во еден или повеќе водечки случаи, односно предмети, па овие предмети најчесто се групираат во група со водечкиот предмет за целите на надзорот врз извршувањето.

Изолирани случаи се оние каде повредата на ЕКЧП е тесно врзана за специфичните околности на конкретниот предмет. Еден случај кој во иницијалната фаза од надзорот над процесот на извршување бил класифициран како изолиран случај, може да стане водечки, во светло на последователни информации кои укажуваат на постоење на погенерален проблем.

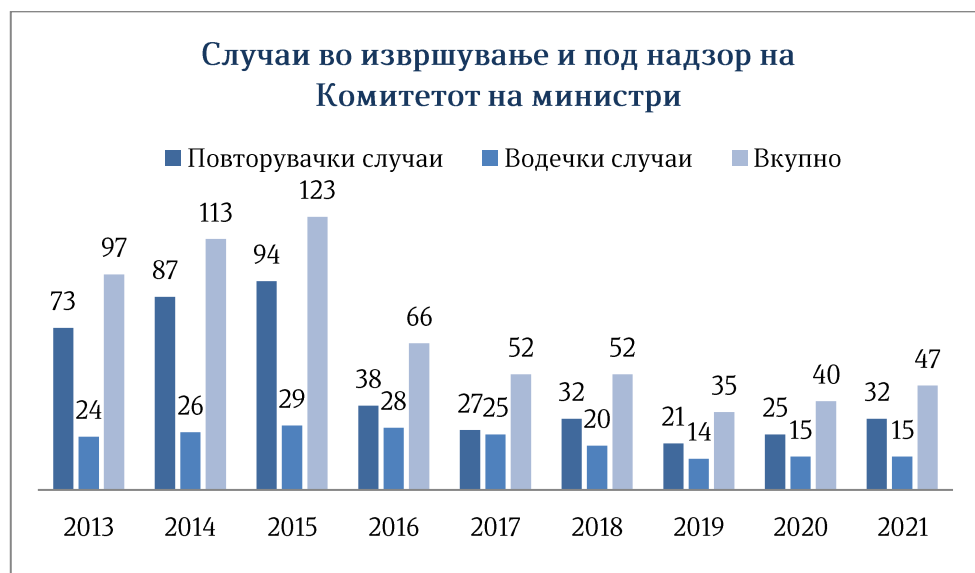
Предметите решени спогодбено, најчесто се вклучуваат во некоја од групите какви што се

формираат за потребите на следење на процесот на извршување на начинот опишан погоре. Со влегувањето во сила на Протоколот бр.14 на 1 јуни 2010 година, во надлежност на Комитетот на министри е и извршувањето на одлуките за спогодбено решавање на предметите донесени од страна на ЕСЧП врз основа на спогодба постигната помеѓу државата и апликантот, односно апликантите, а согласно членот 39 став 4 од ЕКЧП, како и пресудите донесени од страна на совет од тројца судии согласно членот 28 став 1 точка (б) од ЕКЧП.

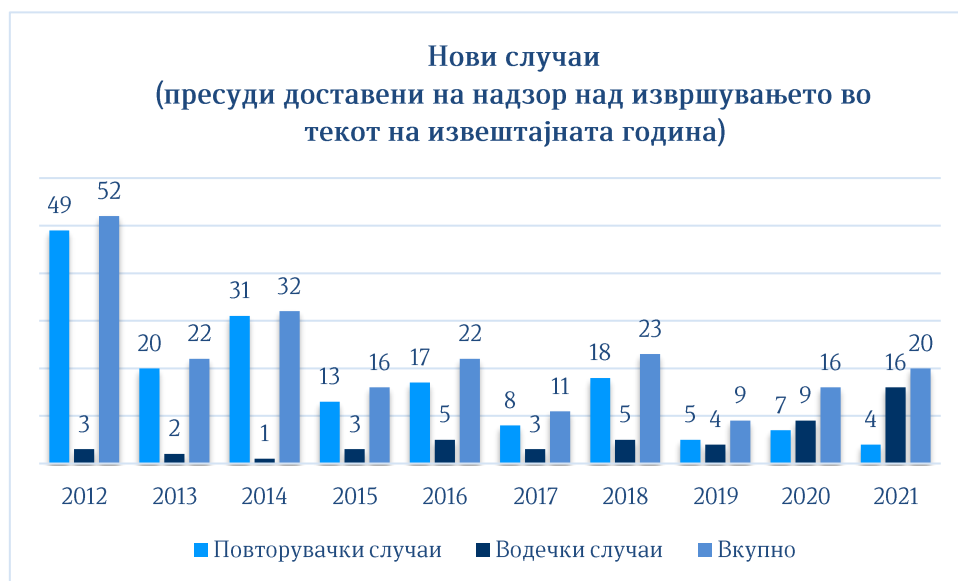
Комитетот на министри не го следи извршувањето на одлуките донесени врз основа на унилатералните декларации или едностраните изјави на државите со кои се признаваат повредите на ЕКЧП. Сепак, треба да се има предвид можноста дека доколку државата не ги реализира обврските преземени од нејзина страна во изјавената унилатерална декларација, апликантот има право да побара неговиот предмет да биде вратен на листата на предмети пред ЕСЧП.

На крајот од 2021 година пред Комитетот на министри под надзор на следење на процесот на извршување останале вкупно 47 предмети против Република Северна Македонија, од кои, според класификацијата на Комитетот на министри на крајот на 2021 година, 15 се „водечки“, додека 32 предмети се вбројуваат во групата на „клонирани“ (повторувачки) случаи. За листата на предмети против Република Северна Македонија кои се класифицирани како „водечки“ предмети види [Анекс бр. 2](#).

Под „зајакнат надзор“ на Комитетот на министри, на крајот на 2021 година биле 11 пресуди против Република Северна Македонија, од кои 3 се класифицирани како „водечки“ ([види Анекс бр. 2](#)).

Според статистиката, во текот на 2021 година, пред Комитетот на министри за надзор над извршувањето се пристигнати вкупно 20 нови предмети против Република Северна Македонија од кои 4 се класифицирани во групата на „водечки“ предмети (види [Анекс бр. 3](#)).

7. Предмети чие што извршување е затворено со финални резолуции усвоени во текот на 2021 година

Во текот на 2021 година Комитетот на министри го затвори надзорот над извршувањето за 13 предмети, од кои 3 предмети беа класифицирани како водечки (види [Анекс бр. 3](#)). За пресудите чие што извршување е затворено со финална резолуција во 2021 година види [Анекс бр. 4](#). За еден предмет Комитетот на министри донесе одлука да го затвори надзорот над извршувањето во однос на индивидуалните мерки, меѓутоа продолжува да го следи извршувањето на општите мерки во овој предмет.

8. Поднесени акциони планови/извештаи

Почнувајќи од 1 јануари 2021 година до крајот на 2021 година, од страна на Бирото поднесени се 8 акциони планови/извештаи за 11 предмети кои се прикажани во [Анекс бр. 5](#).

9. Финансиски импликации

Земајќи ги предвид износите на правично обештетување (нематеријална, материјална штета и трошоци) досудени со пресудите и одлуките на ЕСЧП во текот на 2021 година, според презентираната статистика од страна на Комитетот на министри при Советот на Европа за 2021 година во однос на Република Северна Македонија, досудениот износ по основ на одлуки и пресуди е 155,350 €. Во однос на реализацијата на исплатите на досудените износи и почитување на роковите за исплата види [Анекс бр. 6](#).

Анекс бр. 1

Предмети на дневен ред на 20-тата седница на Меѓуресорската комисија за извршување на одлуките на ЕСЧП одржана на 20 мај 2021 година

1. Стрезовски и други против Република Северна Македонија, А.бр.14460/16 14958/16, 14962/16, 14966/16, 27884/16, 16064/17, 20229/17, 30206/17, пресуда од 27 февруари 2020;
2. Група на предмети Китановски против Република Македонија (Китановски против Република Македонија – водечки предмет, А.бр.15191/12, пресуда од 22 јануари 2015; Аслани против Република Македонија, А.бр.24058/13, пресуда од 10 декември 2015; Андоновски против Република Македонија, А. бр. 24312/10, пресуда од 23 јули 2015; Илиевска против Република Македонија, А.бр. 20136/11, пресуда од 7 мај 2015; Трендафиловски против Република Северна Македонија, А.бр. 59119/15, пресуда од 17 декември 2020; X и Y против Република Северна Македонија, А.бр. 173/17, пресуда од 5 ноември 2020);
3. Хајрулаху против Република Македонија, А.бр. 37537/07, пресуда од 29 октомври 2015;
4. Л.Р. против Република Северна Македонија, А.бр. 38067/15, пресуда од 23 јануари 2020;
5. Трајковски и Чиповски против Република Северна Македонија, А.бр.53205/13 и 63320/13, пресуда од 13 февруари 2020;
6. Бошкоски против Република Северна Македонија, А.бр. 71034/13, пресуда од 4 јуни 2020;
7. Анев и Најдовски против Република Северна Македонија, 17807/15 и 17893/15, пресуда од 3 септември 2020;
8. Гелевски против Република Северна Македонија, А.бр. 28032/12, пресуда од 8 октомври 2020;
9. Јаневски против Република Северна Македонија, А.бр.30259/15, пресуда од 19 ноември 2020;
10. Транскоп АД Битола против Република Северна Македонија, А.бр. 48057/12, пресуда од 1 април 2021;

11. Стоименовиќ и Милошевиќ против Република Северна Македонија, А.бр. 59842/14, пресуда од 25 март 2021;
12. Ј.М.и А.Т. против Република Северна Македонија, А.бр. 79783/13, пресуда од 22 октомври 2020;
13. Група на предмети Православна Охридска Архиепископија (Гркоправославна Охридска Архиепископија на Пеќката Патријаршија) против Република Македонија (Православна Охридска Архиепископија (Гркоправославна Охридска Архиепископија на Пеќката Патријаршија) против Република Македонија – водечки предмет, А.бр. 3532/07, пресуда од 16 ноември 2017, Бекташиска верска заедница и други А.бр. 48044/10, пресуда од 12 април 2018);
14. Шиповиќ против Република Северна Македонија, А.бр. 77805/14 и 77807/14, одлука објавена на 1 април 2021.

Предмети на дневен ред на 21-вата седница Меѓуресорската комисија за извршување на одлуките на ЕСЧП одржана на 24 декември 2021 година

1. Стрезовски и други против Република Северна Македонија, А.бр.14460/16 и 7 други, пресуда од 27 февруари 2020;
2. Х против Република Македонија, А.бр. 29683/16, пресуда од 17 јануари 2019;
3. Трајковски и Чиповски против Република Северна Македонија, А.бр. 53205/13 и 63320/13, пресуда од 13 февруари 2020;
4. Група на предмети Китановски против Република Македонија (Китановски против Република Македонија – водечки предмет, А.бр.15191/12, пресуда од 22 јануари 2015, Хајрулаху против Република Македонија, А.бр. 37537/07, пресуда од 29 октомври 2015, Аслани против Република Македонија, А.бр.24058/13, пресуда од 10 декември 2015, Андоновски против Република Македонија, А. бр. 24312/10, пресуда од 23 јули 2015, Илиевска против Република Македонија А.бр. 20136/11, пресуда од 7 мај 2015, Трендафиловски против Република Северна Македонија, А.бр. 59119/15, пресуда од 17 декември 2020, Х и У против Република Северна Македонија, А.бр. 173/17, пресуда од 5 ноември 2020, Мемедов против Република Северна Македонија, А.бр. 31016/17, пресуда од 24 јуни 2021);
5. Група на предмети Анастасов против Република Северна Македонија (Анастасов против Северна Македонија А.бр. 46082/14, пресуда од 26 септември 2019 - водечки предмет и Анев и Најдовски против Република Северна Македонија, А.бр. 17807/15, пресуда од 3 септември 2020);
6. Бајќќ против Република Северна Македонија, А.бр. 2833/13, пресуда од 10 јуни 2021;
7. Група на предмети Василкоски и други проти Република Македонија (Василкоски и други проти Република Македонија, А.бр. 28169/08, пресуда од 28 октомври 2010 - водечки предмет, Сејдији против Република Македонија, А.бр. 8784/11, пресуда од 7 јуни 2018, Рамковски против Република Македонија, А.бр. 33566/11, пресуда од 8 февруари 2018);
8. Група на предмети Атанасов (2) против Република Македонија (Атанасов (2) против Република Македонија, А.бр. 41188/06, пресуда од 19 април 2011 - водечки предмет, Душко Ивановски против РМ, А.бр. 10718/05, пресуда од 24 април 2014, Иљази против РМ, А.бр. 56539/08, пресуда од 3 октомври 2013, Пападакис против РМ, А.бр. 50254/07, пресуда од 26 февруари 2013, Трампевски против РМ, А.бр. 4570/07, пресуда од 10 јули 2012, Смичковски против РМ, А.бр. 15477/14, пресуда од 5 јули 2018, Асани против РМ, А.бр. 27962/10, пресуда од 1 февруари 2018, Зибири против Република Северна Македонија, А.бр. 2166/15, пресуда од 6 јуни 2019, Бошкоски против Република

Северна Македонија, А.бр. 71034/13, пресуда од 4 јуни 2020, Јаневски против Република Северна Македонија А.бр. 30259/15, пресуда од 19 ноември 2020);

9. Проданов против Република Северна Македонија, А.бр. 73087/12, пресуда од 10 јуни 2021;
10. Група на предмети Православна Охридска Архиепископија против Република Македонија (Православна Охридска Архиепископија А.бр. 3532/07, пресуда од 16 ноември 2017 – водечки предмет, Бекташиска верска заедница и други А. бр. 48044/10 пресуда од 12 април 2018);
11. Група на предмети Митови против Република Македонија (Митови против Република Македонија, А.бр. 53565/13 пресуда од 16 април 2015 - водечки предмет и Олури против Република Северна Македонија, А.бр. 3368/18, пресуда од 16 јануари 2020);

„ВОДЕЧКИ“ ПРЕДМЕТИ ПРОТИВ РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ВО ИЗВРШУВАЊЕ ПОД НАДЗОР НА КОМИТЕТОТ НА МИНИСТРИ

	Број на апликација	Датум на донесување на пресудата	Датум на правосилност	Апликант	Вид на повреда	Тип на надзор
1.	А.бр. 2833/13	10.06.2021	10.09.2021	Бајиќ	Член 6 § 1 од Конвенцијата (кривичен аспект) - Недоставувањето на писмениот одговор од јавниот обвинител поднесен до Врховниот суд на апликантот, не соодветствувало со правото на контрадикторна постапка и еднаквост на оружјата	Стандарден надзор
2.	А.бр.29683/16	17.01.2019	17.04.2019	Х	член 8 од Конвенцијата -повреда на правото на апликантот на почитување на правото на приватност, како резултат на недостаток на правна рамка која ги регулира условите и постапката за промена на ознаката за пол во изводот на родени;	Зајакнат надзор
3.	А.бр.3532/07	16.11.2017	09.04.2018	"ПОА (Грко-православна Охридска архиепископија на Пеќката Патријаршија)"	член 11 во врска со член 9 од Конвенцијата -повреда на правото на слобода на здружување поради одбивањето на државните власти да го регистрираат здружението апликант како верски субјект;	Зајакнат надзор
4.	А.бр. 48057/12	01.04.2021	01.04.2021	ТРАНСКОП АД Битола	повреда на членот 6 § 1 од Конвенцијата - пропуст на домашните судови да одржат усна расправа; - повреда на принципот на контрадикторност на постапката;	Стандарден надзор
5.	А.бр.41188/06	19.04.2011	19.07.2011	Атанасов (No.2)	членот 6 § 1 и 3 (г) од Конвенцијата -повреда на правото на правично судење во кривична постапка, поради необезбедување на можност за сослушување на сведок;	Стандарден надзор

6.	А.бр.28169/08	28.10.2010	28.01.2011	Василкоски и други	членот 5 § 3 од Конвенцијата -отсуство на конкретни и недоволно образложени причини за притвор на апликантите;	Стандарден надзор
7.	А.бр.15191/12	22.01.2015	22.04.2015	Китановски	член 2 од Конвенцијата (материјален аспект) -употреба на живото-загрозувачки третман од страна на полициски службеници; член 3 од Конвенцијата (материјален аспект) -деградирачки третман од страна на полициските службеници за време на неговото апсење; член 2 и 3 од Конвенцијата (процесен аспект) -отсуство на ефективна истрага за жалбените наводи на апликантот поради живото-загрозувачкиот и деградирачки третман од страна на полициските службеници;	Зајакнат надзор
8.	А.бр. 53565/13	16.04.2015	16.07.2015	Митови	член 8 од Конвенцијата -повреда на правото на апликантите на почитување на нивниот семеен живот, како резултат на пропустот на државните власти да преземат соодветни и ефективни напори за извршување на одлуките за видување на Центарот за социјални работи; член 13 од Конвенцијата во врска со членот 8 од Конвенцијата -отсуство на ефективен правен лек;	Стандарден надзор
9.	А.бр. 46082/14	26.09.2019	26.09.2019	Анастасов	член 1 од Протоколот бр.1 кон Конвенцијата -повреда на правото на сопственост поради конфискација на возилото на апликантот во прекршочна постапка која застарела во 2012 г.;	Стандарден надзор
10.	А.бр.51599/11	14.11.2019	14.11.2019	Јакимовски и Кари превоз	член 1 од Протокол број 1 кон Конвенцијата -повреда на правото на сопственост на апликантите заради одземање на нивниот камион во текот на царинската прекршочна постапка	Стандарден надзор

11.	А.бр.59842/14	25.03.2021	25.06.2021	Стоименовиќ и Милошевиќ	<p>член 6 § 1 од Конвенцијата (граѓански аспект)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Отсуство на непристрасност на судија на Врховниот суд кој претходно бил дел од советот од пет судии во кривична постапка, а подоцна и дел од советот кој одлучувал во последователната граѓанска постапка која била тесно поврзана со кривичната постапка; - Пропуст на судијата должно да го извести претседателот на судот за случајот во последователната граѓанската постапка; - Тајноста на советувањето го оневозможило утврдувањето на реалното влијание на судијата во граѓанската постапка; 	Стандарден надзор
12.	А.бр.42895/14	23.01.2020	22.06.2020	Адиловска	<p>член 6 § 1 од Конвенцијата</p> <ul style="list-style-type: none"> -одбивање на тужбеното барање на апликантката без разгледување на неговата основаност; 	Стандарден надзор
13.	А.бр.53205/13	13.02.2020	13.06.2020	Трајковски и Чиповски	<p>член 8 од Конвенцијата</p> <ul style="list-style-type: none"> -повреда на правото на приватен живот поради правната рамка врз основа на која домашните органи ги зеле, обработиле и чувале нивните ДНК примероци; 	Стандарден надзор
14.	А.бр.14460/16	27.02.2020	27.06.2020	Стрезовски и други	<p>член 1 од Протокол број 1 кон Конвенцијата</p> <ul style="list-style-type: none"> -повреда на правото на сопственост заради бланкетниот пристап на домашните судови во однос на обврската за плаќање на фиксен надомест за топлинска енергија на исклучени корисници од системот на централно греење; 	Стандарден надзор
15.	А.бр.73087/12	10.06.2021	10.06.2021	Проданов	<p>член 6 § 1 од Конвенцијата</p> <ul style="list-style-type: none"> - повреда на правото на апликантот за пристап до суд поради отфрлањето на изјавената ревизија од Врховниот суд како недозволена <i>ratione valoris</i>. 	Стандарден надзор

Анекс бр.3

Движење на предметите против Република Северна Македонија пред Комитетот на министри											
нови предмети				финални резолуции				предмети под надзор			
вкупно предмети		од кои водечки предмети		вкупно предмети		од кои водечки предмети		вкупно предмети		од кои водечки предмети	
2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021
16	20	7	4	11	13	6	3	40	47	15	15

АНЕКС БР. 4					
ПРЕСУДИ ПРОТИВ РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ЧИЕ ИЗВРШУВАЊЕ Е ЗАТВОРЕНО СО ФИНАЛНИ РЕЗОЛУЦИИ УСВОЕНИ ОД КОМИТЕТОТ НА МИНИСТРИ ВО 2021 ГОДИНА					
	Предмет	Број на апликација	Датум на донесување на пресуда	Датум на донесување на финална резолуција	Вид на повреда
1.	Настеска	А.бр. 23152/05	27.05.2010	08.12.2021	член 6 § 1 од Конвенцијата -повреда на правото на еднаквост на оружјата во кривичната постапка против апликантката; -долго траење на кривичната постапка
2.	Атанасов (No. 1)	А.бр. 22745/06	17.02.2011	08.12.2021	член 6 § 1 од Конвенцијата -повреда на правото на еднаквост на оружјата во постапката пред Апелациониот суд
3.	Ефтимов	А.бр. 59974/08	02.07.2015	08.12.2021	член 6 § 1 од Конвенцијата -долго траење на кривичната постапка; -повреда на правото на еднаквост на оружјата во постапката пред Врховниот суд
4.	Л.Р.	А.бр. 38067/15	23.01.2020	08.12.2021	член 3 од Конвенцијата - Нечовечко и понижувачко постапување, односно несоодветна грижа и третман на ментално болно осумгодишно дете кое над една година и девет месеци било сместено во установа несоодветна за неговата здравствена состојба, детето честопати било врзувано за неговиот кревет за да не може да бега; - Отсуство на ефективна истрага
5.	Гелевски	А.бр. 28032/12	08.10.2020	14.09.2021	член 10 од Конвенцијата -повреда на правото на слободно изразување на апликантот новинар кој бил осуден за клевета заради напишана колумна
6.	Ј.М. и А.Т.	А.бр.79783/13	22.10.2020	30.06.2021	член 8 од Конвенцијата -повреда на правото на приватен живот поради откривање на чувствителни медицински податоци на апликантите како пациенти на метадонска терапија
7.	Авто атом ДОО Кочани	А.бр. 21954/16	28.05.2020	03.02.2021	член 1 од Протоколот бр. 1 кон Конвенцијата -повреда на правото на сопственост на компанијата-апликант која била лишена од правото на одбивка на ДДВ
8.	Демерџиева и други	А.бр. 19315/06	10.06.2010	10.02.2021	член 6 § 1 од Конвенцијата -повреда на правото на пристап до суд на апликантите

Анекс бр. 5

Предмети за кои што се поднесени акциони планови и извештаи во текот на 2021 година:

1. Стрезовски и 7 други (А.бр.14460/16, А.бр.14958/16, А.бр.14962/16, А.бр.14966/16, А.бр.27884/16, А.бр.16064/17, А.бр.20229/17 и А.бр.30206/17);
2. Проданов (А.бр. 73087/12)
3. Л.Р. (А.бр.38067/15);
4. Х (А.бр.29683/16);
5. Гелевски (А.бр. 28032/12);
6. Група на предмети: Митови (А.бр. 53565/13) и Олури (А.бр. 3368/18);
7. Демерџиева и други (А.бр. 19315/06);
8. Група на предмети: Настеска (А.бр. 23152/05), Атанасов (А.бр. 22745/06) и Ефтимов (А.бр. 59974/08)

Анекс бр.6

Почитување на роковите за исплата на правичното обештетување досудено од страна на ЕСЧП					
Предмети во однос на кои исплатата е извршена во рок		Предмети во однос на кои исплатата е извршена со задоцнување		Предмети за кои до 31.12.2021 се чекала потврда за извршена исплата	
2020	2021	2020	2021	2020	2021
11	20	/	1	5	3